

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Здобувачка ступеня доктора філософії БАЛЮК Юлія Сергіївна, 1982 року народження, громадянка України,

освіта вища: закінчила у 2003 році Харківський державний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова, де здобула кваліфікацію інженера-технолога, а у 2010 році в цьому ж університеті одержала диплом спеціаліста за спеціальністю «Економіка підприємства»,

працює викладачем кафедри міжнародної економіки і менеджменту в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, Міністерство освіти і науки України, м. Харків,

виконала акредитовану освітньо-наукову програму 051 «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця Міністерства освіти і науки України, м. Харків, від «26» листопада 2024 року № 333, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Надія ПРОСКУРНІНА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і менеджменту, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Рецензентів –

Олена ГАВРИЛЬЧЕНКО, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця;

Наталія ПАРХОМЕНКО, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та безпеки бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Офіційних опонентів –

Дмитро ВАСИЛЬКІВСЬКИЙ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, Хмельницький національний університет;

Валентина ПАНАСЮК, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Західноукраїнський національний університет; на засіданні «16» січня 2025 року прийняла рішення про присудження

ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Юлії БАЛЮК на підставі публічного захисту дисертації «Формування стратегії розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємств» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано у Харківському національному економічному університету імені Семена Кузнеця, Міністерство освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник – Людмила МАЛЯРЕЦЬ, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувач кафедри економіко-математичного моделювання.

Науковий керівник – Ольга Василівна ДЕНИСЮК, кандидат економічних наук, доцент, Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури, доцент кафедри економіки, менеджменту та управління територіями ВСП.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, в якому містяться нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, присвячених узагальненню та розвитку теоретичних та методичних засад формування стратегії розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємств. У дисертації проведено дослідження теоретичного забезпечення формування стратегії розвитку експортно-імпоротної діяльності. Розроблено методичний підхід щодо формування стратегії розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємств, який реалізується за відповідними етапами та завданнями, методами їх вирішення, очікуваними результатами. Розроблено методичне забезпечення оцінки розвитку експортно-імпоротної діяльності промислових підприємств, яке ґрунтується на положеннях цієї оцінки та інструментах її здійснення. Пропоновано інструментарій формування та реалізації стратегії розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємства. Визначено резерви розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємства за особливими двома спрямуваннями: ефективністю використання експортно-імпортного потенціалу (резерви) та формування запасів для розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємства (запаси). Досліджено теоретичне, методичне забезпечення, розроблено практичні рекомендації з формування стратегії розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємств, що має істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Здобувачка має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 наукових публікації щодо дотримання вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії та зараховано як 4 публікації, що подано до захисту дисертації:

1. Балюк Ю.С. Фактори розвитку експортно-імпортової діяльності вітчизняних промислових підприємств. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 91–100. (фахове видання, категорія Б)

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-91-100>

2. Балюк Ю.С. Сучасні стратегії експортно-імпортової діяльності промислових підприємств та їх обґрунтування. *Бізнес Інформ*. 2022. № 5. С. 100–107. (фахове видання, категорія Б)

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-100-107>

3. Балюк Ю.С. Методичне забезпечення формування стратегії розвитку експортно-імпортової діяльності підприємств. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 6(17). С. 19–30. (фахове видання, категорія Б)

DOI: 10.30857/2786-5398.2023.6.4

<https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2024/03/6-2023-4.pdf>

4. Пономаренко В.С., Малярець Л.М., Бараннік І.О., Балюк Ю.С. Положення концепції трансформації інноваційного розвитку експортно-імпортової діяльності суб'єктів господарювання у воєнних і повоєнних умовах. *Проблеми економіки*. 2023. № 2 (56). С. 87–98. (фахове видання, категорія Б).

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-2-87-98>

5. Malyarets L. M., Norik L. A., Baliuk Y. S., Budarin O. S. The Development of Export-Import Activity on the Basis of Information and Communication Technologies. *Проблеми економіки*. 2023. № 4 (58). С. 22–31. (фахове видання, категорія Б).

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-4-22-31>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Офіційний опонент Дмитро Миколайович ВАСИЛЬКІВСЬКИЙ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, Хмельницький національний університет, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Вагоме науково-практичне значення має систематизована логіка етапів аналізу факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ експортно-

імпортої діяльності, що наведено на с. 58 – 59. Тому автору слід було представити це у вигляді методичного підходу.

2. В сформованому кортежі складних та елементарних ознак експортно-імпортої діяльності підприємства містяться критерії розвитку, які автору доцільно було конкретизувати (с. 84).

3. В таблиці 2.2 на с. 135 наведена матриця сценаріїв розвитку експортно-імпортої діяльності підприємства з урахуванням загроз економічній безпеці України в загальному вигляді. Для кращого розуміння цієї матриці автору слід було її представити в числовій формі, тоді б відразу було зрозуміло який слід вибрати сценарій розвитку.

4. Підрозділ 3.1 містить визначення резервів розвитку експортно-імпортої діяльності підприємства та наведено його методичне забезпечення. Актуальним є вид резервів «формування запасів для розвитку експортно-імпортої діяльності підприємства», зокрема розроблення заходів імпортозаміщення на підприємстві. В зв'язку з цим автору слід було більше приділити уваги цим заходам.

5. В таблиці 3.2 представлено методичний підхід до формування стратегії розвитку експортно-імпортої діяльності підприємств, де одним із завдань передбачається визначення взаємозв'язку стратегії розвитку експортно-імпортої діяльності з іншими стратегіями підприємства. Цей взаємозв'язок стратегій доцільно було конкретизувати.

Офіційний опонент Валентина Миколаївна ПАНАСЮК, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Західноукраїнський національний університет, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. На стор. 41 – 42 дисертації авторка акцентує увагу на те, що сучасним фактором розвитку експортно-імпортої діяльності на всіх рівнях управління є діджиталізація. Тому доцільно було провести аналіз впровадження цієї технології в експортно-імпортої діяльність підприємств.

2. В положенні оцінки розвитку експортно-імпортої діяльності підприємства (положення б) рекомендують етапи її здійснення (с. 67 - 68), один з яких передбачає визначення оптимальних значень показників цієї діяльності. Практичне значення у формуванні раціонального управлінського рішення мають як прогнозні, так і оптимальні значення показників, в зв'язку з цим здобувачці слід було розглянути вирішення цієї задачі на підприємстві.

3. В підрозділі 2.1 викладено результати розроблення ознакового

простору стратегій розвитку експортно-імпоротної діяльності. На с. 84 говориться про інформаційну модель і її складові, але автор чітко не подає її.

4. В підрозділі 2.2 на с. 135 в таблиці 2.2 наведено матриця сценаріїв розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємства з урахуванням загроз економічної безпеки України. Авторка детально розглядає технологію побудови цієї матриці, але не говорить для яких підприємств можна використовувати ці розробки.

5. Розглядаючи інструменти реалізації стратегії розвитку експортно-імпоротної діяльності, авторка на с. 185 справедливо зазначає, що успіх її реалізації залежить від фінансового забезпечення, говорить і про взаємозв'язок цієї стратегії з фінансовою стратегією, але не конкретизує це на прикладі підприємства, яке досліджується.

Рецензент Ольга Володимирівна ГАВРИЛЬЧЕНКО, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. На рис.1.3 наведено змістовну модель розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємства, до складу якої входять цілі розвитку, характеристики, критерії розвитку, процеси розвитку, рушійні сили, спосіб розвитку, фактори, складові механізму розвитку, інструменти управління, функції управління, резерви розвитку. Було б доцільно в резервах розвитку вказати резерви за виявленими двома спрямуваннями.

2. В табл. 1.2 представлено загальну логіку етапів формування стратегії розвитку діяльності промислового підприємства, до якого входить етап аналізу стійких, інерційних процесів діяльності підприємства. Оскільки це завдання складне і має великий науковий інтерес, то автору слід було детально його розглянути.

3. В підрозділі 2.3 в таблиці 2.2 наведено матрицю сценаріїв розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємства з урахуванням загроз економічній безпеці України. Дуже цінна для науки і практики ця розробка, тому автору слід було б представити алгоритм формування цієї матриці.

Рецензент Наталія Олександрівна ПАРХОМЕНКО, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та безпеки бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. На сторінках 35 – 41 першого розділу дисертації, можливо було б навести нормативно-правові та законодавчі акти, які регулюють експортно-імпорتنу діяльність в Україні.

2. Практичні рекомендації та пропозиції Балюк Ю.С. мають велике значення для підприємств, але вона не говорить яким саме підприємствам доцільно ці пропозиції застосовувати.

3. На с. 136 дисертації наведено етапи сценарного прогнозування у формуванні стратегічних альтернатив розвитку експортно-імпорتنної діяльності підприємства, серед яких є етап «Коригування малоймовірних альтернативних сценарних варіантів розвитку ЕІДП», який дійсно має значення в практичній діяльності і хотілось більше мати пояснень щодо його змісту.

4. На с. 58 дисертації рекомендовано аналіз зовнішнього середовища та визначення його основних факторів, які впливають на експортно-імпорتنу діяльність, здійснювати в послідовності етапів. Серед цих етапів є етап «Визначення лагового впливу факторів зовнішнього середовища, які безпосередньо впливають, на розвиток експортно-імпорتنної діяльності промислових підприємств», який доцільно було б більш конкретизувати.

Голова спеціалізованої вченої ради ДФ 64.055.052 Надія Вікторівна ПРОСКУРНІНА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і менеджменту, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, надала позитивний відгук без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Юлії БАЛЮК ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Надія ПРОСКУРНІНА

(власне ім'я та прізвище)